

MAGYAR REMEKIRÓK

A MAGYAR IRODALOM FŐMŰVEI

Sajtó alá rendezik

Alexander Bernát	Erődi Béla	Négyesy László
Angyal Dávid	Ferenczi Zoltán	Rákosi Jenő
Badics Ferencz	Fraknói Vilmos	Riedl Frigyes
Bánóczy József	Gyulai Pál	Széchy Károly
Bayer József	Heinrich Gusztáv	Széll Kálmán
Beőthy Zsolt	Koroda Pál	Váczy János
Berzeviczy Albert	Kossuth Ferencz	Vadnay Károly
Endrődi Sándor	Kozma Andor	Voinovich Géza
Erdélyi Pál	Lévay József	Zoltvány Irén

11. KÖTET

KISFALUDY SÁNDOR MUNKÁI

11.

BUDAPEST

FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irod. intézet és könyvnyomda

1905

KISFALUDY SÁNDOR

MUNKÁI

Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta

HEINRICH GUSZTÁV

11. kötet: Regék

BUDAPEST

FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irod. intézet és könyvnyomda

1905

kiknek örök hálákkal tartozik a magyar nemzet azért, hogy a többi csinosabb nemzetek szép példája szerint, ő is már szerte járhat Parnassus útjain szittyá nyelvével, mely egyformán alkalmas a szélvészszel ordítani, a fergeteggel dörögni, csattogni, a sassal fellengezni, a gerliczével nyögni, a fülemilével zengedezni; azon kevesektől, kiknek örök hálá legyen egész nemzetemtől mert ha ők nem voltak, és a magyarokat nyelveknél fogva nem tartották volna, tehát a már magából s mindenéből kivásott s a földről már tűnésének indúlt magyar nemzet egy század múlva talán már csak hajdani nevére és tetteire fogna ismételten lenni, nemcsak a világon, hanem — önnön hazájában is.

Sümege, Szala vármegyében, 1807.

Kisfaludi Kisfaludy Sándor.

CSOBÁNCZ.

Il crudo Amore
Si pasce ben, ma non si sazia mai
Di lagrime, e dolore.

Guarini.

Ülj mellém a kandallóhoz,
Fel van szítva melege;
Csobáncz-várról, édes-kedves,
Im! halljad, egy agg rege: —
Múlt szüretkor Badacsonyon
Ezt Múzsámtól vettem én
Egykor, midőn magam bolygék
A hegy szirtes tetején.

Sok történt ott, a mióta
E pompás hegy földjébe
Szőlő s gyümölcs ültetődven
A vadonnak helyébe,
Eszkendőnként sok úri nép
Gyűl oda a szüretre: —
László s Rózsa szerelmek is
Ott kelt e bús esetre.

1.

«Szép, jó s vitéz volt a kedves,
 Nemcsak Vasban, Szalában
 Volt legelső, — nem volt mása
 Mátyás birodalmában;
 Termetének annyi éke
 Nem volt minden kelleme;
 Bő értéke, híres neme
 Nem volt minden érdeme:

2.

Fellengező, erős lélek,
 Éles, mély tűz-értelem,
 Nemes, bátor, igaz, nagy szív,
 Lángoló hív szerelem
 Voltak azon tulajdoni,
 Melyek ötet szememben
 Egyetlenné s — örökkössé
 Tevék az én szívemben.

3.

Itt tilt velem legutólszor,
 Engem általölelven, —
 Hú szerelme szerelmemnek
 Teljesen megfelelvén.
 Szüret vala itt akkor is:
 A Balaton háborgott,
 Zúgott a hegy a nagy szélben,
 Hajh! és szívünk csikorgott!» —

4.

«Isten hozzád, Rózsa lelkem!
 Megyek, úgy mond, Budára;
 S kikeletre Bátorval
 Onnan török nyakára.
 Teli, hallom, vitézekkel
 Immár Mátyás udvara,
 S én ne mennék? — A ki nem megy,
 Nem nemes, nem — magyar a'.

5.

Ha az Isten szerencsét ad,
 Visszahozom szívemet,
 S borostyánnal koszorúzva
 Viszlek haza, hölgyemet.
 Szigligetben fogunk élni,
 Szerelmünkben boldogok,
 Hol fészünkünkől kirepülni
 Egy könnyen majd nem fogok.

6.

De ha az Úr oly sorsot vet,
 Hogy Szentgyörgyi egy fia
 Vérét ontsa — érted foly az,
 Édes haza, Hunnia! —
 Akkor Rózsám, Gyulafy-faj,
 Kesergvén a mátkáért,
 Vigasztaljon e gondolat:
 Szép halni a hazáért!»

7.

«Imígy szólott, súlyos kardját
 Oldalára övedzvéen ;
 Megdermedve, zúzott szívvel,
 Magam' kívül valék én :
 S elszakadott kebelemtől! —
 S elment a vad törökre! —
 De fülánkja szerelmének
 Benn e szívben örökre! —

8.

Oda van ő! — felgyilkolva
 Örömei éltemnek ;
 E nagy világ semmit többé
 Nem adhat már szívemnek! —
 Oda van ő! — utána, haj!
 Haszontalan sohajtok ;
 Oda van ő! — legyenek én is!
 Egyebet nem ohajtok.»

9.

Badacsonnak szüretjében,
 A hegy felső felében,
 Hol nehezen fogamzik már
 Szőlő a szirt keblében ;
 Alatta egy vén diónak,
 Senkitől sem láttatván,
 Egy legördült ormon ülve,
 Csak rigóktól hallatván,

10.

Imígy zengé, elmerülve
 Tengerében kínjának,
 Szíve gyászos történetét
 Egyedül csak magának,
 Szegény Rózsa, — Balatonra
 Meresztvén le szemeit,
 S fuldokolva nyeldegelvén
 Sűrűn omló könnyeit.

11.

A szép Rózsa! Gyulafynak
 Dicsőséges leánya,
 S a ki őtet csak ismérte,
 Minden férfi bálványa :
 A milyen szép és kellemes,
 Oly felséges, kegyes, jó,
 Dunán s Tiszán innen és túl
 Nem volt hozzá hasonló.

12.

Bő, víg s népes volt Badacson
 Az akkori szüretben :
 Mozgott, hangzott az egész hegy
 Fenn és alatt, kinn és benn.
 Urai és asszonysági
 Veszprim-, Somogy-, Szalának,
 Ifjai és leányai
 Mindnyájan ott valának.

41.

«Pipacs, lelkem! (kiált Kupor)
 Csak próbára tettelek;
 De csak azért, hogy éltemnek
 Keresztjévé tegyelek.
 Egy igen nagy keresztet hát
 S hat nőt veszek magadban,
 Vajha soha ne támadjon
 Pogányharcz a házhadban!—»

42.

S nem sokára Ráthold vára
 Vidám fordulatot vőn:
 Hős Csák nője szép Viola,
 S Kuporé tűz Pipacs lőn.
 Keled fattyú maradéki
 Zsiványokká lettenek
 S a Bakonyban századokig
 Rablásokból éltenek.

TARTALOM.

	Lap
<i>Bevezetés: Ill. Regék a magyar előidőből, írta Heinrich G.</i> ...	5
<i>Regék a magyar előidőből, 1807</i> ...	31
<i>Csobáncz, egy énekben</i> ...	37
<i>Tátika, két énekben</i> ...	53
<i>Somló, három énekben</i> ...	107
<i>Dobozy Mihály és hitvese, egy énekben, 1822</i> ...	206
<i>A szent-mihályhegyi remete, két énekben, 1823</i> ...	219
<i>Micz bán, három énekben, 1836</i> ...	241
<i>Frangyepán Erzsébet, egy énekben, 1836</i> ...	270
<i>Viola és pipacs vagy Hamis barát, két énekben, 1838</i> ...	284